

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Fe pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 glđ., za pol leta 8 glđ., za četrt leta 4 glđ., za en mesec 1 glđ. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 glđ., za pol leta 6 glđ., za četrt leta 3 glđ., za en mesec 1 glđ. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 glđ. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja trisopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 251.

V Ljubljani, v četrtek 31. oktobra 1889.

Letnik XVII.

Kranjska gimnazija.

(Debata v deželnem zboru dne 29. oktobra.)

Poročevalec dr. Tavčar:

„Slavni zbor!

Mestna občina v Kranji vložila je peticijo.

S to peticijo ponovila je mestna občina v Kranji boj za obstanek svojega gimnazija.

Ravnokar smo razpravljali o načrtu zakona, s kojim je hotel naučni minister skrbeti za boljšo vzgojo gluhonemim in slepim otrokom v naši kronovini.

Ti otroci so pa neznamen faktor, in če je vzlic temu naučni minister svojo skrb tako živo zánje izrazil, potem ménim, da je prišla peticija kranjskega mesta v prav ugodnem času. Minister, ki zahteva, da se naj za gluhoneme in slepe otroke kaj stori, vendar ne more trdega srca kazati nasproti zavodu, ki bi bil za prospéh olíke mnogo važnejši, nego bi bile vse vzgojevalnice in učilnice, ki bi se ustanovile v teku sto let za gluhoneme in slepe otroke v naši deželi!

O potrebi kranjske gimnazije govoriti bilo bi pač nepotrebno. To potrebo najbolje dokazuje tisti mnogoštevilni obisk, s katerim je preplul višji gimnazij ljubljanski od leta do leta. Vsako leto vpiše se na ta zavod 800—900 dijakov. Jaz sem brez vspeha iskal po celi Avstriji gimnazija, na katerem bi dohajalo toliko število dijakov, kakor jih dohaja ravno na gimnazij ljubljanski. Jaz sicer nisem pedagog, ali drznem se pa vendar trditi, da je tak mnogoštevilen obisk škodljiv.

Zavod s svojimi učiteljskimi močmi in svojimi sredstvi nikakor ne more zadostiti nalogi, katero ima doseči. Učitelji morali bi pravi bogovi biti, če bi hoteli pri takem obilem številu dijakov doseči tiste vspehe, kateri so se dosegali nekđaj na gimnaziji ljubljanskem.

Če obiskuje torej gimnazij v Ljubljani 800 do 900 dijakov, potem je evidentno dokazano, da go-

renjska stran mora dobiti še jedno srednjo šolo, če se noče ugonobiti duševni napredek naroda. Tu naj se mi nikar ne govori, da take učilnice pospešujejo edino le duševni proletarijat. Naša kronovina še ne pozná takega proletarijata, in če bi ga tudi poznala, bi iz tega ničesar ne sledilo. Pri nas smo v takih časih, da ima berač in bogatin, kmet in aristokrat enako pravico do večje omike; srednje šole imajo odprte biti vsakemu, in če se boste prestrašili pred omenjenim proletarijatom, potem ne bo smel drugi na gimnazij, kakor bogatin. Potem bo posebno tistim nadarjenim sinovom kranjskih kmetov, ki nimajo posebnega imetja, za vedno zaprt gimnazij, kar bi tem žalostneje bilo, ker so ravno ti sinovi najboljši dijaki, in smo že tudi doživeli in še doživljamo, da iz njih postajajo najboljši advokati, profesorji, iz tega stanú dobivamo še celó barone itd.

Naučna uprava mora sama vse to priznati, in če taki živi potrebi nasproti trdovratno zatiska svoje oči, je to dokaz temu, da Slovenci še vedno brez vspeha prosimo za tiste prvotne pravice, katerih narod, če hoče v omiki napredovati, nikakor pogrešati ne more. V resnici boj za obstanek gimnazija v Kranji ima nekaj žalostnega na sebi!

Deželni odbor že več let prosjači za ta zavod in v tem ga podpirajo tudi slavni državni slovenski poslanci. Zastopniki slovenskega naroda so od nekđaj udano podpirali sedanjo vlado. Ni jih bilo zvestejših privržencev te vlade, kot so bili ravno zastopniki slovenskega naroda!

Ko je potreboval gospod naučni minister novega sekcijskega načelnika, in ko se nikdo drugi ni hotel podvreči neprijetnemu delu, vtaknil je odlični slovenski poslanec roko v žrvjavo, in izprosil je Njega ekseelenciji zaželjenega načelnika.

Nikdar niso zastopniki slovenskega naroda preglavice delali visoki vladi, in jaz se ne spominjam trenutka, da bi bili kdaj krenili s steze, na kateri jih je z dopadanjem opazovala visoka vlada.

Nikdar niso zastopniki slovenskega naroda s pretiranimi zahtevami stopali pred državne finance. In vendar se naučna uprava postavlja na stališče stroge opozicije, če zahtevajo zastopniki slovenskega naroda, če to zahteva visoki deželni zbor, in če to zahteva celi narod, da naj bi se nam dodelila taka skromna koncesija, kakor bi bilo reaktiviranje gimnazija v Kranji.

Lahko rečem, da se bratom Čehom ni bilo tako težko boriti za svojo univerzo, kakor se moramo mi boriti za ponižni gimnazij v Kranji. Ali bratje Čehi sedé že dolgo časa na gorkem, mi pa še vedno napenjamo vse moči, da bi dosegli svoj ponižni namen.

To je pač žalosten dokaz o tisti ničnosti, katera daje signaturo našem političnemu delovanju, katera daje karakteristiko temu političnemu delovanju, tako da bi bilo človeku bolje, da bi obupal, nego pa da se poda v brezupno delovanje na brezupno politično naše polje.

Pred sabo imam knjigo „Jahrbuch des höheren Unterrichts wesens in Oesterreich“. List za listom obračam ali povsod nahajam gimnazije, ki imajo komaj čez sto dijakov, in ki se ne nahajajo niti v takem zdravem kraji niti v taki imoviti in obljudeni okrajini, kakor bi se nahajal gimnazij v Kranji.

Navajam tu gimnazijo: v Beljaku, v Arnovu, v Krumelovu, v Ogerskem Gradišču, v Mikolovu, Weidenau-u, v Kočevji itd. Vsi ti zavodi stojé na dosti slabejši podlagi, nego bi stal gimnazij v Kranji.

Ali nikdo jih ne izpodkopuje, tako da pride človek nehoté do prepričanja, da se je nam gimnazij v Kranji prej kot ne samo radi tega odzvel, ker je bil to edini slovenski gimnazij, kateri smo na Kranjskem imeli. (Dalje sledi)

Kaj stori dežela naša za uboštvo?

V sedanji dōbi se večkrat govori o socijalni nevarnosti, treba pa uvažati, da je predvsem taka nevarnost umetno izživljana, drugič pa v istini pre-

LISTEK.

Bele in črne duše.

(Obraz iz življenja.)

Bilo je jednoč dete. To dete dospelo je v leta, ko otroci sami skobacajo iz zibelji, skušajo stati na nožicah in se jim jeziček razvozlja. Ta otroški vek veseli stariše, zlasti pa mater. Prvi smehljaj detinski, prva besedica: „mamica“, prvo njegovo tekanje po tleh in zopet nazaj v materini naročaj, ti trenotki so najslajši vsaki materi.

In ko se je torej to dete nahajalo v tej starosti in je materino srce skoro vzkípelo same radosti, tū položi kruta bolezen detetovo mater na postelj, s koje ni več vstala. Ležala je na nji nad pol leta; njen mož, priprost delavec, jo početkom povprašuje, kaj ji je, prinašal jej je tudi iz lekarne česa v olajšavo, toda pozneje še tega ni donašal, in je še vprašal ni, kako je z njenim zdravjem. Prihajal je pozno po noči domov, časi ga pa še bilo ni, in je li prišel, opotekal se je, žene ni pozdravil.

Sosedinje so obiskovale ženo ter pomilovale oba: mater in otroka, in šepetale so si na uho: Ima že drugo; uboga sirota!

Žena na postelji je pa čula to šepetanje, pritisnila je k velim ustnicam dete svoje strastno, rekoč: Umri z menoj! Dete sicer ni umrlo, ali umrla je mati. Prišla je neka teta, ki je poklicala otroka k sebi, vzela ga seboj na dom, da bi ne delal ropota poleg materine krste. Umrlo mater so odnesli na grōbje in pokopali nekje tam v kotu. Siromašna mati, siromašen pogreb, siromašen grob!

V nekkih tednih po pogrebu privel je očevdovec v stanovanje oblastno ženo, pokliče dete in mu dé: „Od danes naprej je ta tū tvoja mati!“

Novo mamó jame dete gladiti. — „Ali me bodeš rada imela?“ — vpraša otroka nekako prisiljenim glasom. Mestu odgovora jame dete plakati. — „Ali mi ne molčiš, ti . . .“ — zareži na siroto ter pahne od sebe.

Minolo je leto. Napočil je Vseh vernih duš dan. V stanovanji revnega delavca premenilo se je marsikaj. Zopet je stala v sobi zibelj in v tej zibelji je plakalo drugo, novo dete, — in večje dete, sirota, sedelo je poleg te zibeljke in zibalo. Sirota pa utrujena od samega zibanja na klopici zadremlje, zvali se na tla in — zaspi. Dete v zibelji se zbudi in glasno plaka. V tem trenotji se odpró đuri, vstopi mačeha, in videč, da njen otrok joče, brene na tleh spečega sirotka.

„Zopet spi ta eigan!“ vsklikne — „čakaj, jaz te bom že zbudila!“ V jezi zgrabi kuhalnico in jame obdelavati ubogo siroto. „Najraje bi te ubila!“ — upije ženska vsa razkačena. „Tako se mi poberi iz hiše, niti videti te ne morem. Koliko imam opraviti s tem mehom!“

In dete ubožno objokano beži z doma, iz onega kraja, kjer je je še pred letom dnij pritiskala mamica na svoje srce. Dete bega po ulici in ljudje, videč je plakati, povprašujejo radovedno: „Čemu jočeš?“ — „Mati me je tepla“ — ter joka glasno. — „Nu, ne plakaj“ — tolaži dekletec neka gospa — „tū imaš krajcar, kupi si jabolko in pojdi zopet domov, obljudi mami, da boš pridna, in vse bode zopet dobro!“

„Saj jaz nemam mame, moja mama so tam —“ „Kje tam?“ vpraša jo gospa. „Na pokopališči.“

„Ubogo dete, torej sirota. — Ali veš, kje leži tvoja mama?“

„O dobro vém, ondi v kotičku, grem k nji in —“

In sirota je šel za ljudmi na pokopališče. Pokopališče je bilo posuto s prekrasnimi venci in gorlo je mnogo lepih lučic in svetilk. Pred vhodom je pa stalo mnogo kočij in izvožkov; iz njih je stopala gospōda v dragocenih črnih oblekah; pred

teča. Slednja izvira iz revščine, ki seza v vse ljudske vrste. Nobena tajnost ni, da revščina vedno bolj narašča po mestih in po deželi. V Londonu, Parizu, Berlinu, na Dunaji in po drugih velikih mestih je skoro brezupno uboštvo. In če se ozremo po naši beli Ljubljani, uverimo se po drugi strani tudi o „črni“, ubožni!

Vzroki siromaštva pa tiče tudi v nedostatku občne in posebne omike, v negospodarskem duhu našega ljudstva, v zapravlivosti in lenobi, v nestanovitnih razmerah, zlasti po večjih mestih, v nezgodah, boleznih itd. In če se pridružijo slednjim še življne nesreče ali vojska, nastane pa iz tega uboštva strašna postava, ki je velik strah vsi deželi. Česa čini v tem oziru naš deželni zbor? Iz deželno-zborskih poročil zadnjih dnij se lahko uverimo, da je dež. zboru prva skrb občna omika in podperanje dobrotelnih zavodov. V tej smeri razpolaga dežela z dvajsetimi ustanovnimi zakladi, kojih čisto premoženje znaša 1,664.042 gld. Gmotna sredstva deželnega zbora gledé njegovih vlog so povsem nezatna, in vsakdo se mora čuditi, da se je s takimi sredstvi doseglo zadnja leta, česar so nujno zahtevale deželne potrebe, kajti pomisliti tudi treba, da vsi dolgovi dežele naše znašajo, kakor je poslanec g. Gorup v 7. seji deželnega zbora poročal, po odbitih terjatvah 109.631 gld., ogromno svoto 2 milijona 758.901 gld.!

Pri vseh podjetjih seveda deželni zbor ni imel sreče, temu treba vzroka iskati v domačih razprtijah. Ne samo dobrodelna društva, deželni zbor in vlada, temveč tudi občinstvo samo se mora potruditi, da se pomaga uboštvu. Kot vzoren vzgled navajamo v tem oziru dobrodelne čine presvetlega cesarja, ki je prepovedal proslavljati svoj jubilej in je pozival k izvrševanju dobrot.

Kar svet stoji, revščina bila je vse čase in bode. Bila je za Kristove dóbe, in živeli bodo vedno na svetu premožnejši in revnejši ljudje. To je umevno. A v marsikakem oziru je siromašnost tudi zakriviljena. Marljiv, delaven in gospodarsk človek pribori si vselej pošteno ekzistencijo, toda len in zanemarjen človek ostane vedno siromak. Temu se ne more zabraniti. Dolžnost človeške družbe je: pomagati tem, ki trpé bedo in nedostatek po krivici. In kar se nezakriviljene bede tiče, je avstrijsko postavodajstvo v državnem zboru in v kranjskem deželnem zboru skrbelo, da se odpomóre po možnosti.

Kot vzrok uboštva navajali smo pomanjkljivo izobraženost. Nu, v tem oziru se je pri nas skrbelo za šole in učilnice vseh slojev in vrst tako izdatno in v taki meri, da vsakdo, kdor ima veselje do dela, kdor je podjeten, pogumen in kdor ima poleg tega še srečo, more postati imovit. Vzглядov imamo dosti v svoji sredi. Ta pota so otvorenja in slobodna vsakemu.

Toda je tudi uboštvo — in sicer zakriviljeno, in to je predvsem vlačugarstvo, koje teži vse redne in poštene deželane po mestih in po deželi. Osebito je to prava šiba in velike breme za kmeta; o teh križih s potepuhi mi v mestu še pojma ni-

gospódo so pa stopali sluge z dragocenimi bujnimi vencí. Gospé in gospodje so šetali med grobovi, ogledovali in občudovali okrašene grobe; na tisoče ljudstva bodisi je stalo ali klečalo poleg grobov, molilo ali solzilo.

Dete v siromašni oblecki našlo je grob svoje mamice v kotu. Med letom se je grob sicer sesedel, a vendar ga je poznal. Bil je doslej še prazen, brez križa. Skopó je bil zaraščen s travo. Možno, da so se usmilili ptički pod nebom, da je grob materin pozabljen in radi tega so sem zatrosili seme, koje se je izcimilo.

Dete videč, kako drugi polagajo na grobe velike in krasne vence, — vzdihne. Kaj bode neki sirota položil na grob svoje ljubljene mamice? Ozrè se po travi. Po grobišči je poteptana vsa trava. Cvetke so že davno odevele ter že spančkajo, in te na grobèh so kupljene pri vrtnarjih. Tudi to je vedelo dete. Toda kje ima svečico, da jo prižgè na materinem grobu? Oh, saj mu je gospá dala krajcarček za jabelko. Sirota vstane in hití tjà, da kupi svečico za materin grob. Velika množica ljudstva valí se po grobišči. Sirota bega na desno in levo, konečno v cerkev. Tu tik vrat ugleda v kotu čepeti hromo beračico in poleg nje v razdrapano cunjè zavito dete. Otrok se je tresel mraza in je jokal.

mamo. Da bi se temu odpomoglo, razširil je dež. zbor prisilno delavnico, v koji se vlačugarji in postopači primorajo in silijo k delu, da ne bi nadlegovali redovitih ljudij.

Glavno vprašanje je: V kaki meri ima človeška družba, občina, dežela in država skrbeti za uboge, da bi jim pomagala? Mnogo je taci, ki mislijo, da morata plačevati samo dežela in država. To se kaj lahko reče, toda malokdo zajedno uvažuje, da vse, kar potrošita v tem oziru dežela in država, morajo prej plačati davkoplačevalci z dokladami, in da v ožjem smislu dežela in država plačata to iz njihovih žepov. Podpore zasluži torej siromak, ki je bil redovit človek in ne malovrednež, kojemu pristojna, da za svoje malovredno in prostopašno življenje trpi v kaznilnici ali pa v kriminalu.

Od pamtveka veljala je glavnim činiteljem v reševanju ubožnih vprašanj krščanska ljubezen, koja je navajala bližnjega na to, da se siromakom pomaga z milodarnimi prispevki. To se godi zdaj z dobrodelnimi društvi, seveda se večkrat tudi dogaja pri teh lahkomišelnih gospodarstvih; mnogokrat se deli podpora ljudem, ki je ne zaslužijo in je vredni niso. Znano je, da so tudi taki ljudje, ako se jim prizna podpora, ki to smatrajo za svoje pravo. Gotovo so pri takih razmerah vprašanja gledé reševanja uboštva jako težavna.

Poleg vže navedenih vzrokov je pa še jeden, ki se mora jemati v poštev: mnogobrojna obljudenost. Zakaj se ljudje iz naše dežele tako radi izseljujejo v Ameriko? Ker je po nekaterih krajih preveč ljudij, ti pa ne dobé povsodi dela. Zlasti po nekaterih krajih Gorenjske, vipavske doline in južne Dolenjske se nahaja v domovini naši največje siromaštvo. Da se v nobeni drugi državi ne stori toli za uboge, kakor baš v Avstriji, to se je omenjalo i v zadnjem zasedanji državnega zbora.

Konečno je važno vprašanje: preskrbljenje uboštv. po glavnih mestih; v Ljubljani na pr. hvalevredno v tem oziru poslujejo Marijanišče, hiralnica, Vincencijevo društvo, otroška varovalnica, Elizabetišče, ljudska kuhinja i. t. d. Vendar se nam misel vriva in se nadejamo, da redovit, pošten človek, ki posluje in dela 20 in 30 let na jednom mestu, zasluži, da bi bil ondi tudi pristojen. To so priznali vsi civilizovani narodi, in pri nas v Avstriji se to mora tudi skoro rešiti. To zahtevajo: pravičnost, človekoljubje in krščanstvo!

Iz hrvatskega sabora.

(Izvirno poročilo.)

Dva važna predloga sta se pretečeni teden razpravljala v odborskih sejah, dočim je sabor razpravil v kratkej seji zakon o plačah vseučilišnih uradnikov ter objavil nekaj zajedničkih zakonov. V enej teh odbor-skih sej se je razpravljalo o predlogu Erazma Barčića o zedinjenju Dalmacije s Hrvatsko. Barčić je namreč stavil predlog, da se predloži kralju adresa, v kateri bi se imelo zahtevati to zedinjenje z obzirom na to, ker to želé tudi dalmatinski poslanci. Znano je še vsem, kako je narodna stranka v dalmatinskem zboru izjavila, da je že čas, da se hrvatske zemlje

zedinijo. O tem se sicer v dalmatinskem saboru ni razpravljalo, ker je to bil le klubski zaključek, vendar pa je to ravnanje Hrvate s te strani Velebita izpodbudilo, da se tudi oni o tem izjavijo. Zoper to zedinjenje se je pisalo v vseh časopisih, čeravno stojé Hrvati na temelju potrjene postave; ali stara je resnica, da Slovan ne sme svoje pravice doseči, čeravno je pravo na njegovej strani. Tako je tudi v tem vprašanju. A najžalostneje je pa še to, da so poleg „Pester Lloyd“, same hrvatske „Narodne Novine“, Starčevićeva „Hrvatska“ in „Agrar Zeitung“ zoper ta predlog. Glasoviti Falkov organ je enostavno odgovoril, da se ima vprašanje rešiti v ogerskem saboru in kar se bo tukaj sklenilo, to bo merodajno za vse. In naši poslanci od narodne stranke se držé popolnoma te maksime, kajti Miškatić je kot izvestitelj o tej zadevi enostavno se poprijel mnenja „Pester Lloydovega“ ter stavil resolucijo, da se prestopi o tem predmetu na dnevni red, čeravno je v motivaciji navel vsa prava, ki jih ima Hrvatska na Dalmacijo. Prav je odgovoril Barčić takej večini, da sama sebe slepi, ko kaj takega sklène. „Obzor“ pa pravi, da bi sabor hrvatski moral sprejeti Barčićev predlog, če je hrvatski sabor in ne kakšna kongregacija koje madjarske županije. Tako je osoda tega predloga že rešena, kakor je videti iz vsega.

Predlog Barčićev so podpisali vsi opozicijski poslanci razun Starčevića ter se niso izpolnile besede banove, katere je pregovoril v razpravi o financijske nagodbi, namreč, da je opozicija popolnoma oslabela in da je nesložna. Opozicija je zares slaba, a to vé dobro vsakdo zakaj, najbolje pa še ban sam, nesložna pa ni, kakor se je zdaj pokazalo, pa bi mogla kasneje s svojo taktiko vendar kaj doseči. Jedini Starčević si razbija zavoljo tega glavo, ker so tudi neki njegovi privrženci podpisani na onem predlogu. Da se kaj takega nič več ne zgodi v njegovej stranki, ki vsak dan brojno pada, sklenili so ostanci njeni, da se ne sme noben član brez posebnega dovoljenja klubskega na kak predlog podpisati. Naj bode to vodji kluba stranke prava na uteho in radost! —

Drugi predlog pa se tiče popolnitve našega vseučilišča z medicinsko fakulteto. Že v lanskem zasedanji hrvatskega sabora je stavil dr. Amruš ta predlog, ter je bil za razsodbo njegovo izbran odbor, ki je imel te dni svojo prvo sednico. Da je bila brezvspešna, moremo si že tako misliti, saj nam je znano, kako misli vlada naša v tem pogledu. Predstojnik bogočastja in nauka dr. Spevec se je izjavil, da je treba v tej zadevi najprej vedeti, kaj misli ban (vemo vsi), potem pa so dohodki tako slabi, da ni mogoče misliti na odpretje te fakultete, kajti Hrvatska ima druge večje potrebe nego je medicinski fakultet (je li še kaj bolj potrebnega nego je zdravje?). Tudi učiteljskih sil bi primanjkovalo. Dr. Amruš ga je prav dobro pobil ter mu opočital samo nemarnost v tej zadevi. Čudno je, da je bil poročevalec regnikolarne deputacije dr. Egersdorfer za to, da se l. 1891 uvrsti neka svota za ta fakultet, ali ga je hotel Spevec pobiti s tem, da je omenil nove finan-

(Dalje v prilogi.)

Sirota se ustavi nehoté pred revnim otrokom. — „Kdo je siromašnejši, ti ali jaz?“ — tako si je mislilo dete-sirota. Dete beračice je imelo saj še svojo mater. Sirota, videč mater njegovo vso pohabljeno, ménil je, da je on bogatejši, držeč krajcar v roki. Hkrati ginjen stegne ročico in pomoli otroku beračice krajcarček ter izgine. Vrne se zopet nazaj k grobu svoje mamice. Glej, tu tik zida v samotni cvete zvezdica (astra). Možno, da je zašla sèm s kakega groba. Zvezdico položi na grob, poklekne, vspne roki in moli.

* * *

Angelj božji, ki počiva na knjigi s sedmerimi pečati zapečateni v nebesih, namigne svojim angeljem, svetnikom in svetnicam božjim, ter dé: „Ozrte se doli na grobišče! Kaj se vam zdí, kdo izmed vseh teh mi je najbolj všeč?“ — Angelji in svetniki ugibajo na vse strani, toda angelj božji vedno odmikava z glavo, da ne.

Konečno pravi: „Vidite tam doli v kotu na golem grobu revno dete. Dobra žena podarila mu je krajcar; hotelo je zanj kupiti svečico na grob matere, a videč pred seboj plakajoče dete uboge matere, darovalo mu je krajcar in je položilo mesto nagrobnega vena na grob eno samo zvezdico. Ta zvezdica pa, združena z molitvijo in otrokovim da-

rom, vredna je tisočkrat več, nego vsi ti dragi venci in površne molitve na vsem grobišči. Ti moj angelj usmiljenja, spusti se doli v vice in popelji njegovo mater v nebeško veselje. Reci ji, da jo je rešila molitev njenega otroka.“

* * *

In to noč sanjalo se je siroti, da vidi svojo mamico blestečo kot angelja v nebesih in da je videlo angelja, letečega k njemu na zemljo; nesel je v roki zlat venec in položil mu ga na glavo, rekoč: „Tu imaš zlat venec za zvezdico; zdaj pa idi z menoj, v nebesih boš angeljček.“

* * *

Sirota se na materinem grobu prebudi, na pol zmrzel. Domov grede se kar opoteka; mačeha sevéda vsprejela ga je „mačehavsko“. „Oh, mama, mene boli glava,“ toži dete. Vleže se v posteljico, in vstalo ni več. Ko mačeha vidi, da je tu pomoč zaman, dé možu: „Pokličí zdravnika, da ljudje ne bodo rekli, da sem mu kaj naredila.“ — Zdravnik je sicer prišel, toda dete je že umiralo. Umrlo je in odnesli so je angelji v naročaj matere njegove v nebesih.

A. S.

smatrali kot velepomembno in važno za češke zadeve, najbolj to dokazuje, da mladočeški poslanci niso prišli v zbornico v čamarah in belih kravatah, temveč, v navadni obleki. Na galeriji in po ložah je bilo, — seveda iz radovednosti — osebno mnogo dam!

Dr. Julij Grégr se je trudil utemeljevati svoj predlog iskreno, in govoril je dobro in zmerno, dokler je zagovarjal zgodovinsko pravo, kakor so to storili Martinic, Palacký, Schwarzenberg in Rieger. Toda s preobilnim razkrojevanjem in govoričenjem o živini, birokraciji, policiji itd. postal je govor njegov vodén in izgubil efekt. To ne spada v adresni govor. Istotako se je tu nesrečno vjemala polemika zoper izrek o „prečudni družbi“ o fevdalih, saj je vendar dr. Grégr rekel sam, da želi češke države, kakeršna je bila do 1848. l., torej fevdalna.

Napadi na Staročehe, koje je nazivljaj „oni“, ne „Staročehi“, tudi niso koristili njegovemu govoru; posebno je pa škodoval dr. Jul. Grégr s svojim govorom sebi, svojemu bratu Edvardu in svoji stranki, kajti porazil je na glavo lastno svojo politiko, izvajano vže 28 let, in je torej izvršil na svoji lastni stranki — harikiri.

Dr. Vašatý se je le samega sebe uničil z neumestnimi poznankami, koje so pristajale govoru liki pest na oko. Njegov „y“ (ipsilón) spremljal je homeričen smeh. Grégr je govoril svoj govor z navidezno ginjenim glasom, ko je prosil poslance (staročeške), naj ne odklonijo adrese, ker plemstvo in Staročehi so isto hotéli in hočejo, kakor Mladočehi. Konečno predlaga, naj se predlog njegove adrese do prestola izroči komisiji 15 členov, izvoljeni po kurijah.

Na to nastane v zbornici grobova tišina, vspné se s svojega sedeža „starý molodec“ dr. Rieger ter izjavi, da z ozirom na važnost predmeta priporoča vsprejem formalnega Grégrovega predloga, da se ta, kakor to zahteva važnost dóbe, temeljito uvažuje. — (Splošna pohvala v vsi zbornici in na galeriji.)

Dnevne novice.

(Deželni zbor kranjski) je imel danes osmo sejo ter do 1/2 ure rešil 11 točk dnevnega reda. Poslanec Hribar je v dolgem govoru utemeljeval svoj predlog, da se v vojvodini Kranjski ustanovi deželna hipotečna banka; konečno je nasvetoval, naj se v to svrhu izvoli poseben odsek sedmerih članov, ki bi pretresal to vprašanje. Zbor je vsprejel brez ugovora ta predlog. Pri 12. točki je nasvetoval poslanec Kersnik, naj se seja do 2. ure pretrga in potem nadaljuje; predlog je obveljal.

(Včerajsnji „Slovenski Narod“) odgovarja na svoj: „Kaj pa to?“ tako-le: „Na našo, pod tem naslovom objavljeno notico v sobotni številki oglasila sta se zapored „Slovenec“ in za njim šepajoča „Laibacher Zeitung“, češ, da je naša vest neosnovana in da do zdaj nihče ni bil v tej zadevi pri mil. knezoškofu.“ Mi vzdržujemo navzlic tej prisiljeni laži svojo vest in povémo samo toliko, da bode naše notice resnica isti dan očitvestna, ko bode g. župnik J. ostavil kočevski Koprivnik. Takrat, ako morebiti ne prej, povedali bodemo vse podrobnosti te afére in označili dostojno, odkod veje „duh, ki bega naše ljudstvo in je že večzmešnjav napravil s svojimi pogubljivimi nazori.“ Zatorej „Slovenec“ z veseljem vračamo prijateljski nasvèt, da bi se prijel za nos, priporočevaje mu, da se krepko drži za svoje vohalo, kajti tudi aféra v kočevskem Koprivniku je zánj in njegove kumpane dovolj smrdeča.

Mi ponavljamo, da je „Slovenski Narod“ pisal v svoji sobotni številki: „Vsi Kočevci v Koprivniku so sklenili, da postanejo starokatoliki, ako se ne odpravi tamošnji duhovnik J. Šli so tudi h knezoškofu dr. Missii in mu povedali svojo trdno voljo.“ Temu nasproti zopet konstatujemo, kar smo poročali z najkompetentnejše strani zednjič, kjer smo se poučili, da tudi do zdaj ni bil niti **eden kočevski Koprivničan v tej zadevi pri mil. knezoškofu in se tudi ni oglasil** ne ustno, ne pismeno pri tukajšnjem knezoškofijstvu. Vse poročilo „Narodovo“ je tedaj **tendencijozno** in zopet kaže, kakega duha je ta list. Sodbo, „kje je prisiljena laž“ pa prepustimo razsodnim čitateljem samim, „Narodovim“ kakor svojim. Ž njim spuščati se v daljšo polemiko v tej zadevi pa smatramo pri takošnih razmerah za nedostojno. „Slov. Narodu“ pa kličemo iz lju-

bozni do slovenskega ljudstva, katero gojimo: „O sapientes, a liquando sapite!“

(Deželni zbor štajerski) je imel včeraj enajsto sejo. Deželni odbornik Berg je odgovarjal na interpelacijo poslanca Neckermanna gledé druge, slovenske hranilnice v Celji. Deželni odbor je bil proti premeščenju južno-štajerske hranilnice v Čelje, vlada pa se temu ni upirala in je dala dovoljenje. Torej deželni odbor za to ni odgovoren. Poslanec Neckermann je zahteval, da bi se o odgovoru na interpelacijo pričela debata; zbor temu pritrdi. Neckermann je dokazoval, da graško namestništvo temu ni krivo, temveč so odločili višji krogi. Ravnatelj nove celjske hranilnice je neki dobil dovoljenje od ministerskega predsednika. Na tem zavodu delujejo slovenski agitatorji (?). Govornik trdi, da vlada tukaj ni postopala zmerno in modro. Deželni odbor je storil svojo dolžnost, zato se mu govornik zahvali. Poslanec M. Vošnjak je opomnil, da na čelu celjske posojilnice ni ravnatelj, temveč upravni odbor. Govornik je bil z deputacijo pri vladi, a je govoril le z nekim dvornim svetovalcem in ne z ministrom. Opomniti le hočem, da so se vsled slabih razmer nemških kreditnih zavodov in vsled zavračanja slovenskih zemljiških vkunjižb spodnještajerski rodoljubi odločili, da ustanove hranilnico. Namestnik baron Kúbeck odgovarja poslancu Neckermannu, da prevzame vso odgovornost in da iz višjih krogov ni došel noben ukaz gledé hranilnice. Poslanec Berg je še enkrat zagovarjal deželni odbor, ki se je upiral hranilnici v Celji.

(Deželni zbor isterski.) V sedmi seji dne 26. t. m. predlaga dr. Laginja resolucijo gledé zemljiške odveze, koja se sprejme in oddá finančnemu odseku. Poslanec dr. Volarić interpeluje vlado gledé volitev v lošinskem okraju. Deželni predsednik interpelacije noče sprejeti, ker je predložena izključljivo v hrvatskem jeziku brez italijanskega prevoda. Dr. Volarić in dr. Laginja zahtevata, da deželni podpredsednik raztolmači vsebino interpelacije in protestujeta proti postopanju dr. Campitellija. Interpelacija poslanca Mandića gledé gimnazije v Pazinu se zavrača iz enacega razloga. Sklepni račun zemljiške odveze za l. 1888. s prihodkom 158.604 gl. in troški 155.439 gl., kakor tudi račun deželnega zaklada z dohodki 476.727 gl. in troški 430.767 gl. se odobrijo.

(Slovensko gledališče.) Jutri, vseh svetih dan, igrala se bode žaloigra „Mlinar in njegova hči“. Igra še vedno ugaja našemu občinstvu in bode izvestno tudi takrat napolnila hišo. Vlogo mlinarja Črnota, katero je do zdaj igral g. Kocelj, prevzel je letos režiser g. Borštnik, vlogo grobokopa, do zdaj v rokah g. Verovška, g. Sršen. Da društvo omogoči vsakemu pristop, znižalo je vstopnino na 60, 50, 40, 30 in 20 kr. — V nedeljo se bo pela opereta „Pot po nevesto“ in igrala veseloigra „Milord Cartouche“.

(Dražba užitninskega davka.) Kakor smo že sporočili, vršila se je včeraj pri tukajšnjem ces. kr. ravnateljstvu dražba užitninskega davka v sedmih davčnih okrajih. Vsklicna cena je bila za davčni okraj: Škofja Loka 10.000 gl., oddan je bil včeraj za 12.600 gl.; Brdo 6080 gl., oddan za 7850 gl.; Logatec 14.781 gl., oddan za 19.175 gl.; Mokronog 6110 gl., oddan za 7800 gl.; Vrhnika 8200 gl., oddan za 10.600 gl.; Senožeče 4000 gl., oddan za 5136 gl.; Trebnje 2700 gl., oddan za 3475 gl. Skupna vsklicna zakupnina je torej znesla 51.871 gl. in je vsled ponudbe deželnega glavarja v imenu dež. odbora včeraj poskočila na 66.636 gl., torej bode država dobila več 14.765 gl., dežela pa nad 5900. Sicer so vsi okraji ostali v rokah dosedanje družbe, vendar je dežela le vsled ponudbe dež. odbora na dobičku blizu do 6000 gl., katere bo dežela porabila v koristne namene.

(Južna železnica) namerava v prihodnjih petih letih popraviti vse mostove na svoji progí ter je v ta namen dovolila 1-2 milijona gl.

(„Deutsche Wacht“) v Celji je pisala, da je prevzvišeni knezoškof ljubljanski povodom dogodka v Podragi izdal pastirski list. Kdor pa je slišal ali čital zadnji pastirski list, vé, da je bil obrnjen proti slavnosti Giordana Bruna, „mučenika vestne prostosti“ in prostožidarstva sploh.

(Iz Gorice) nam je došel včeraj telegram, da si hoče neka stranka osvojiti list „Soča“. Izdajatelj „Soče“ je vložil proti g. dr. T. tožbo. Danes izide namesto dosedanje „Soče“ nov časopis „Nova Soča“. Dokler sodišče pravde ne razsodi, dobijo vsi dosedanji naročniki „Novo Soča“. — Žalosten je pač

položaj na Goriškem. Ni naša naloga, da bi se vtilkali v ta prepír, ki je nastal v prvi vrsti iz osebnih razlogov. Vendar si usojamo svetovati goriškim našim sorojakom, naj ta osobna vprašanja z lepa poravnajo, vsi se združijo proti nasprotnikom, katerim je ta razdor v narodnem taboru le voda na njihov mlin.

(Cerkev Jezusovega Srca) v Ljubljani ozaljšana je po darežljivosti prečastitega gosp. kanonika And. Zamejca zopet z novim krasom. To je krasna ograja iz kovanega železa v gotičnem zlogu, katera zapira pokriti prostor pred cerkvenimi vratmi in katero je res mojstersko izdelal v tej stroki večí tukajšnji ključavničar g. Fran Pilko, naš štajerski slovenski sorojak. Gosp. Pilko izvršil je tudi za cerkev Jezusovega Srca krasno železno ograjo na robu strehe, lepi križ na nje stolpu, kakor tudi umetno ograjo pred velikim altarjem.

(Slovenski otroški vrt) družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu se odpré, ako ne pride vmes kaka druga zapreka, dné 19. novembra, namreč: na imendan presvetle cesarice. Odbor vsestranski deluje in nakupuje vse potrebno, da se po končanem popraviljanju vrt slovesno in nemudoma odpré. Želeti bi bilo, da bi se tudi Rojančani nekoliko bolj pobrigali za ta velekoristni zavod, ki bode gotovo veliko hasnil nežni mladini in tamošnjemu prebivalstvu sploh.

(Oběni zbor) novo ustanovljenega pevskega društva „Zarja“ bode v nedeljo, dné 3. novembra v gostilni gosp. M. Bole-ta v Rojanu po sledečem dnevnem redu: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Vpisovanje udov. 5. Posamezni nasveti. 6. Volitev novega odbora.

Odbor pevskega društva „Zarja“ v Rojanu.

(Priznanje in zahvala.) Dvorni tajnik švedskega kralja poslal je zahvalno pismo našemu rojaku g. dr. K. Glaserju, ki je poslal svoj spis „Altnordisch“ švedskemu kralju Oskarju II. kot častnemu predsedniku osmega mednarodnega shoda orientalistov.

Raznoterosti.

— Mnogo odlikovana tvrdka. Dobro znana tovarna za izdelovanje gospodarskih strojev, „Ph. Mayfarth & Co.“ na Dunaji, je tekom letošnje jeseni na raznih razstavah za svoje vinske in sadne stiskalnice, sadne sušilnice, mlatilnice, škoporeznice, vitala in Bluntove patentne stiskalnice za zeleno pičo dobila povsod prva in največja odlikovanja, posebno v Budjejevicah prvo darilo, veliko zlato svetinjo nemškega „böhmerwaldbund“-a in krasno častno diplomu; v Solnogradu prvo darilo, veliko srebrno svetinjo c. kr. kmetijske družbe v Solnogradu in pet zlatov; v Gradci prvo darilo, bronasto svetinjo štajerskega obrtnega društva; v Haugsdorfu prvo darilo, srebrno svetinjo kmetijskega okrajnega društva v Haugsdorfu; v Mistelbachu prvo darilo, zlato svetinjo, veliko srebrno svetinjo (okrajno društvo v Mistelbachu) in srebrno državno svetinjo; v Mikolovu prvo darilo, državno srebrno svetinjo; v Amstetten-u prvo darilo, veliko srebrno svetinjo nižje-avstrijskega sadjarskega društva in častno diplomu; v Svetli prvo darilo, veliko srebrno svetinjo trgovinske in obrtne zbornice. Ta odlikovanja radostno objavljamo, ker nam je znano, da se stroji te tovarne vedno bolj razširjajo, in želimo, da bi dobili naši kmetovalci pošteno in dobro blago.

— Kardinal Haynald je bil prej škof na Erdeljskem. Ko se je nekega dné z birmovanja vračal domov, mudil se je nekaj časa tudi v Tordi. Lönhard, njegov tajnik in poznejši naslednik na škofovskem stolu, je pred odhodom zahteval račun. Kakó pa se je prestrašil, ko je videl, da v blagajnici nima zadosti denarja. Škof vendar ne more odpotovati ter gostilničarju dolžan ostati! Toda škof si je znal iz zadrege pomagati. Poslal je natakarja v lekarno nekega svojega tamošnjega znanca imenom Gabriela Wolffa z nastopnim receptom:

„Rp.

Notam austriacam
Numero

Ducenta.

Za edendnevno rabo.

Dr. Haynald.“

Lekarnar je takoj našel potrebni lek ter poslal v lepo zavezani škatljici škofu 200 gl.; k zdravilu potrebne oblate je s škatljico vred izročil natakarju z naročilom, da lahko v isti noči napravi še enkrat isto zdravilo, ako bo treba, kar se pa ni zgodilo, kajti lekarnar je dobil drugi dan tudi prvo „notam austriacam“ povrnjeno.

— Burbonec — občinski notar. V občini Dorgos na Ogerskem je živel neki Geza Berry kot srenjski notar v jako skromnih razmerah. Dne 21. t. m. je umrl in tu je svet spoznal, kdo je bil ta mož; na mrtvaškem listu je bilo še le tiskano njegovo pravo ime: „Bourbon, duc de Berry“ Kako je postal vojvoda srenjski notar, o tem molči poročilo.

cijelne nagodbe z Ogersko, po kateri bodo dohodki komaj za navadne stroške, a preostajalo gotovo ne bode nič. Kako se ta izjava slaga z ono hvalo na novo nagodbo z Ogersko od strani vladine stranke in same vlade? Da niso Hrvati bili tako popustljivi ter vzeli mesto 44% starih 45%, imeli bi gotovo tudi nekaj za medicinski fakultet; ali zdaj bržkone ne bode nič. Tako dobro znajo skrbeti za nas naši sosede, samo da se ne povzdignemo niti materialno niti duševno. To je merilo njihove politike nasproti nam, a naša narodna stranka vse to odobrava. Žalostni izgledi v bodočnost.

Politični pregled.

V Ljubljani, 31. oktobra.

Notranje dežele.

Protoliberalna stranka na Dunaji se je pričela odločno cepiti v tri tabore. Prva je znana Schönerejeva protisemitska stranka, ki zré vedno preko mejnih kolov proti severu, druga je protisemitska avstrijska stranka pod vodstvom dr. Pat-tajjevim, ki stoji na splošnje-krščanskem stališču ter bo o svojem času izdajala lastno glasilo „Wiener Nachrichten.“ V to jej za sedaj še manjka denarja. Zadnja skupina je ona „združenih kristijanov“ pod načelnštvom dr. Luegerja. Program njen je oni zadnjega katoliškega shoda. V kratkem bo pričelo izhajati strankino glasilo, krščansko-obrten list.

Zaderska „Katolička Dalmacija“ je odločno zoper Barčičev predlog o **združenji Dalmacije s Hrvatsko.** Pravi, da Dalmacija o tem noče ničesa vedeti, ker je sedanja večina hrvatskega sabora madjaronska, kateri je hrvatska narodna stvar deveta briga. Dalmatinci zavračajo vse, kar sklepajo Madjaroni onstran Velebita; deželi se morate spojiti brez-pogojno, ne pa takó, kakor narekuje to ogerska vlada.

Poročali smo pred nekaterimi dnevi o **dijaških izgredivih** na Dunaji. Vest smo posneli po nekem nemškem listu, ki je bil pa menda slabo podučen. „Norika“ in „Avstrija“ ste obe katoliški zvezi. Njuni člani so bili napadeni od „buršov“ nekatoliških zvez. Toliko v pojasnilo.

Vnanje države.

Črnogorski knez je avstro-ogerskemu zastopniku v Cetinjah polkovniku Milinkoviću izrazil najpriskrbnejšo zahvalo za podporo, katero so oblasti zasedenih dežel izkazale črnogorskim izseljencem.

Povodom obletnice železnične nezgode pri Bor-kiju je bila vsa **ruska** carska obitelj razven prestolonaslednika, ki se vdeležuje atenskih svečanostij, pri slovesni službi božji v Gačini. Po celi državi so bile cerkve ta dan prenapolnjene. Učna uprava je zaukazala, da bodo odslej v ta dan vsako leto vse šole zaprte. — Koliko zaupanja ima Rusija v ohranitev miru, kaže carjeva razsodba mej finančnim in vojnim ministrom. Vanovski je tirjal, da se mu dovoli za pet let vojni proračun, Višnegradski pa je bil zoper to. Car je pritrdil vojnemu ministru, in sicer se je določil proračun na podlagi lanskega jako visokega zneska. To je tedaj vspeh berlinskega sestanka. Časnikarstvo od časa do časa poroča o čarobnih mirovni harmonijah, vlade pa k tej milobni glasbi udrihajo na bojni turški boben.

Nemški državni zbor je predvčeraj pričel razpravljati državni proračun. Državni tajnik baron Maltahn je naznanil, da se mora posebno pri vojaški upravi pričakovati večjih izdatkov. — Za proračunom bo prišla na vrsto postava zoper socialiste. Ta predloga sicer nekoliko olajšuje prejšnje določbe, toda poostrena je pa s tem, da veljavnostna doba zakona ni določena. Z nasertom ni nobena stranka popolnoma zadovoljna. „Kreuztg.“ ga imenuje polovičarskega, ki ne more niti pomirjevati, niti imponovati.

Oboroževanje na desni, oboroževanje na levi, tudi v najmanjših državah! Tudi **Belgija** seveda ne sme zaostajati. Zbornica, ki se bo 12. novembra sešla, imela bo takoj v eni prvih sej preprijetno nalogo, da dovoli vladi vojnega kredita 50 milijonov za napravo Mauserjevih pušk in za razne utrdbe.

Italijanska vlada izdeluje po vzgledu zavezniških držav postaven načrt o zavarovanji delavcev zoper nezgode ter ga bo v kratkem izročila zbornici. Zavarovanje bo obligatno, in sicer po zadržgah, ki bodo imele posebne preskrbovalne blagajnice.

V Atenah se je, kakor znano, osnoval poseben političen odbor za **Kreto.** Poroča se, da bo ta odbor po ženitovanjskih svečanostih izročil zastopnikom raznih držav spomenico, v kateri bo navel vse nasilnosti turških oblastnij in konečno izrazil željo, naj se Kreta spoji z Grško.

Izvirni dopisi.

iz kamniškega okraja, 26. oktobra. Z veseljem smo pozdravljali že lansko leto vrlo misel slavnega

deželnega zastopa, da se ustanovi deželna zavarovalnica z obligatnim zavarovanjem, in letos z nova stavimo nado, da bode naš deželni zbor ta v prid dežele, v blagor davkoplačujočega ljudstva tolikanj potrebni závod oživil. Ne bodemo omenjali stvari iz preteklih dnij — ako se ozremo le malo nazaj — takoj zapazimo ne ravno lep prizor prelevitve zavarovalnice, ki je bila v obče vsled raznih reklam na dobrem glasu. Ali nam more tak čin buditi še kako posebno zanimanje? In zgodovina sedanjega časa vé o mnogih takih slučajih, a utegnejo se pripetiti še novi. In ako se ozremo na gospodarsko polje, kako lepe gade nam obeta to podjetje. Ali niso očividne koristi, ki bi jih imela naša dežela? Koliko tisočakov ide dandanes tem potom za vselej iz dežele naše, ki bi se v slučajih obligatnega zavarovanja lahko obrnili domovini na korist. Kakor si obeta mesto ljubljansko obilo haska od novo ustanovljene hranilnice, ravno to si lahko obeta, kar jej bode tudi opravičeno došlo, dežela naša od bodoče deželne zavarovalnice. Ni nam tako zelo potrebna hipotekarna banka, ne drug jednaki zavod dajte nam deželno zavarovalnico, in mi deželani bodemo vam hvaležni priznali mnogo, da ste nam pridobili veliko! Smelo trdimo, da bode vsak poslanec, ki čuti z ljudstvom, ki ne pozna sebičnosti, gotovo glasoval za to prekorsno napravo!

Iz Dalmacije, 26. oktobra. Cela dva dni pogrešal se je lloydov parobrod „Arciduca Massimiliano“. Rečeni parobrod odplul je v nedeljo 20. t. m. ob eni po polnoči iz Reke in z malo zamudo še tisti dan zvečer srečno v Spljet dospel. O polnoči zapustil je Spljet na poti proti Dubrovniku, kjer so ga v ponedeljek dopoldne pričakovali ali zaman. V ponedeljek zvečer pričele so se lloydove agencije telegrafično popraševati, kje bi bil pričakovani parobrod zaostal, — ali nihče ni znal povedati kaj pozitivnega. — Ko tudi v torek še ni bilo nikakega sledu za izgubljenim sinom, poslala sta se dva druga parobroda iskat prvega. Do srede dopoldne iskala sta ga zastoj in že je bila skrb splošna in strah velik, da se je morda prigodila silna nesreča, ko v sredo ob 11. uri dopoldne prispe telegrafično poročilo, da je „Massimiliano“ v luki Melede — in vsi ljudje čili in zdravi. Lloydovo upraviteljstvo jo je takrat z malo strahom srečno odneslo. — Parobrod „Massimiliano“ je jeden najstarejših lloydovih parobrodov in tako zrel in izslužen, da se je že pred 14 dnevi zahtevalo, naj se ga nadomesti s kojim drugim — ali lloydovo starašinstvo je stvar premišljevalo in naposled uganilo — da je še čas. — Bolje podučen je bil strojni vodja na parobrodu samem, — on je pri odhodu iz Spljeta bajè rekel, da se boji nesreče, in da bi se najraje ne odpeljal iz luke, — in res, kako prav je imel! — Komaj je malo veter popihal in valovi jesenskega „široko“ parobrod zazibali, odrekli so stroji in parobrod bil je prepuščen milosti in nemilosti morskih valov. Mislite si strah in grozo potnikov, kojih je bilo na parobrodu izvanredno veliko, med njimi tudi knez Karageorgović.

V smislu obstoječih naredb dolžan je parobrodni nadzornik vsak parobrod, prej ko se na pot podá, točno pregledati in posebno o dobrem stanju strojev prepričati se, — se je to tudi v tem slučaju zgodilo?! —

Iz Prage, dne 24. oktobra. Češki deželni zbor.) V šesti seji dne 19. t. m. vladala je sicer v zbornici tihota, toda pod gladino je silno vrelo na mladočeški levici. In v istini je treščilo dvakrat po završenem dnevnem redu, in sicer z ostrimi interpelacijami do cesarjevega namestnika grofa Thuna v plačilo za njegov odgovor v peti seji na interpelacijo dr. Koldinskega v zadevi razpuščenega akademičnega bralnega društva. Izmed razdeljenih spisov in poročil dež. odbora navajam ono historično komisije o stavbi novega muzejnega poslopja v Pragi in poročilo histor. komisije o vspehih raziskavanj v vatikanskem arhivu. Iz tega poročila posnamemo, da so vsi štirje v Rim poslani raziskavatelji (Mareš, Tađra, Knotl in Nováček) izvršili v Vatikanu v dveh letih vkupe 2453 opisov in s tem osvedočili neumorno marljivost. Po završenem dnevnem redu prečitana je bila interpelacija N. V. grofa Kou nice do namestnika, kako hoče opravičiti ukor, koji je dal v odgovoru na Koldinskega interpelacijo v napominani zadevi posl. prof. Tilšerju, ukor — s kojim je prekoračil meje svojega pravomočja ter omejil poslansko svobodo in neodvisnost; dalje in-

terpelacija poslanca V. Krumbholza in tovarišev do namestnika, kako se ima zagovarjati, da je odgovoril na dr. Koldinskega interpelacijo samo nemški, ker morajo na Češkem biti zmožni vsi državni uradniki, od najvišjega pa do najnižjega, obeh deželnih jezikov, in je z nemškim odgovorom porušil zagotovljeno enakopravnost češkega jezika. Obe interpelaciji sta bili izročeni namestniku.

Tu bode omenjena zanimiva vest, da poslanec Krumbholz, ki je proti grofu Thunu interpeloval na obrano češkega jezika, poslal svojega sinka v svrhu temeljitega izobraženja v materinem jeziku — na nemško gimnazijo v Ljutomerice. Dalje je tudi zanimivo, da je to interpelacijo spisal in jej dal obliko znani dr. Podlipný, kojega sinček je vže tudi užival blažene dobrote nemške šole. Konči je oskrbel opis te interpelacije najspretnejši v tem oziru člen mladočeškega kluba, dr. Koldinský, ki iz svoje pisarne o vseh obravnavaš pošilja sodišču nemški spisane pritožbe.

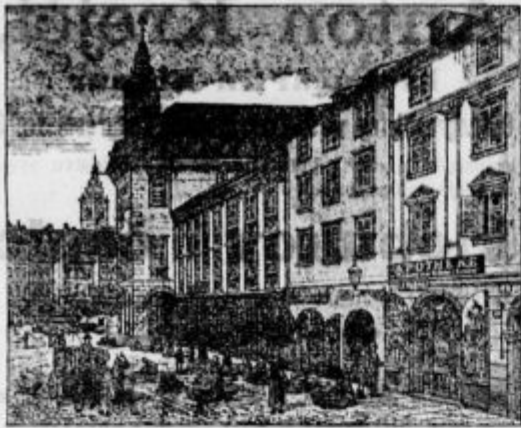
V sedmi deželnozborni seji izročil je gosp. dr. Rieger in tovariši predlog na ustanovljenje bogoslovne fakultete na češki univerzi v Pragi. V predlogu se pravi, da je bila s postavo z dne 28. febr. 1882. l. razdeljena tedanja c. kr. Karlo-Ferdinandejska univerza v Pragi v češko in nemško univerzo. Toda razdeljene so bile samo tri fakultete: pravniška, medicinska in nerodoslovna, fakulteta bogoslovna je pa ostala nerazdeljena ter vtelesena nemškemu vseučilišču. Obiskovanje teh treh fakultet bilo je mnogobrojno, kajti več nego 2000 visokošolcev je pohojevalo univerzo, koje je založil oče domovine Karol IV. pred petimi sto leti. Češki bogoslovci, kojih je med poslušalci nemške bogoslovne fakultete ogromna večina, služijo samo za okrašek nemški univerzi, h koji so prikovanj, in le malo predavanj je na tej nemški fakulteti v češkem jeziku.

Vže dolgo je najiskrenejša želja vsega češkega naroda, da se more ponašati s popolno založeno univerzo, koja bi ugajala vsem njegovim duševnim potrebam. Češki poslanci so trdovratno zahtevali, naj se razdeli tudi bogoslovna fakulteta in s tem popolni češko vseučilišče z bogoslovsko fakulteto. Vsled njih prošenj je bila tudi vsprejeta dne 16. marca 1885. l. v drž. zboru resolucija, s koje se vlada pozivlje, naj razdeli v Pragi bogoslovski fakultet. Dasi ni vlada ni cerkveni pristojni krogi niso nasprotovali tej razdelitvi fakultete in se soglašali s to resolucijo, vendar je slednja ostala do današnjega dne neizvršena.

In zakaj? Pokojni kardinal praški knez Sch warzenberg imel je pomisleke, češ, z razdeljenjem nemške bogoslovne fakultete v dve nastal bi razdor med bogoslovci, pa tudi nemška fakulteta ostala bi prazna, ker na Češkem premalo mladeničev študuje bogoslovje, od kojega jih odvrča nemško-narodni terorizem, nelastni brat verskega nihilizma. Istina je, da takozvana *vita communis* (skupno bivanje) v semenišči je najizdatnejše sredstvo v odstranjenju narodnostnih protivij med bogoslovci, toda pri dveh bogoslovskih fakultetah v Pragi je živa potreba samo jedno semenišče za vse bogoslovce, češke in nemške. Ako se pa poudarja, da se Nemci na Češkem izogibajo bogoslovju, to še ni dokaz, da bi se kršilo pravo češkega naroda do češke bogoslovne fakultete. Vlada li mrznja in mlačnost med Nemci na Češkem do bogoslovskih študij, krivi so torej nedostatka nemških duhovnikov gospodje Nemci sami, in si morajo pustiti dopasti, da duhovno upravo na nemških župnijah izvršujejo duhovniki Čehi, ki so zajedno tudi nemščine zmožni, in še mnogo vode bode steklo po „srebrnopeni“ Veltavi, predno bode izgubil nemško-narodni terorizem svoj pogubljivi vpliv.

Radi tega predlaga dr. Rieger in tovariši, naj dež. zbor vsprejme resolucijo, s koje se vlada pozivlja, naj izvrši nemudoma razdeljenje bogoslovne fakultete v češko in nemško, ter s tem popolni češko vseučilišče. Zbor bode tudi resolucijo vsprejel, in vlada se ne bode mogla dlje upirati tej opravičeni in utemeljeni zahtevi, saj glas našega dež. zbora menda še nekaj velja!

Vspored današnje osme seje privabil je bil pa mnogo radovednežev v zbornico, toda le malokdo je bil tako srečen, kot vaš poročevalec, da je vjel listek na galerijo in v ložo za tužee. Med sedmimi točkami nahajalo se je tudi prvo branje poslancev dr. Jul. Grégra in tovarišev: Naj sl. dež. zbor odgovori na Najvišji patent z dne 22. sept. 1889 l. z najudanejšo adresno. Da so Mladočehi denašnje sejo

Lekarna Trnkóczy,

zraven rotovža v Ljubljani
na velikem Mestnem trgu,

priloga tukaj popisana najboljše in sveža zdravila. Ni ga dneva, da bi ne prejeli pismenih zahval o naših izbornih skušenih domačih zdravilih. Lekarna Trnkóczy-jeve tvrde je pet, in sicer: Na Dunaji Viktor pl. Trnkóczy, V. Hundsturmstrasse 113 (tudi kemična tovarna); dr. Oton pl. Trnkóczy, III., Radeckypfad 17, in Julius pl. Trnkóczy, VIII., Josefstädterstr. 30. V Građi (na Stajerskem) Vendelin pl. Trnkóczy. V Ljubljani Ubald pl. Trnkóczy. P. n. občinstvo se prosi, ako mu je na tem ležeče, da spodaj navedena zdravila s prvo pošto dobi, da naslov tako-le napravi: Lekarna Trnkóczy poleg rotovža v Ljubljani.

Marijacejske kapljice za želodec,

katerim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten vseh pri vseh boleznih v želodcu in so neprekosljivo sredstvo zoper: manjkanje slasti pri jedi, slab želodec, urak, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavoból, krč v želodcu, bitje srea, zabasanje, gliste, bolezni na vranici, na jetrih in zoper zlato žil. 1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gold., 5 tucatov samo 8 gl.

Svarilo! Opozarjamo, da se tiste istinite marijacejske kapljice dobivajo samo v lekarni Trnkóczy-ja zraven rotovža na velikem Mestnem trgu v Ljubljani.

Cvet zoper trganje (Gicht),

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Malicu“ z zraven stoječim znamenjem. 1 stekl. 50 kr. tucat 4 gl. 50 kr.

Če ni na steklenici zraven stoječega znane nja ni pravi cvet in ga precej nazaj vrnite.

Planinski zeliščni sirop kranjski,

za odrasle in otroke, je najboljši zoper kašelj, hripavost, vratoból, jetiko, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr., 1 tucat 5 gl. Samo ta sirop za 56 kr. je pravi.

Kričistilne kroglice

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se že tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobólu, otrpnenih udih, sčazenem želodcu, jetrih in obistnih boleznih, v škatljah à 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se s pošto najmanj jeden zavoj.

Zdravila za živino.

Štupa za živino.

Ta prav dobra štupa pomaga najbolje pri vseh boleznih krav, konj in prašičev.

Konje varuje ta štupa trganja po črevih, bezgavk, vseh nalezljivih kužnih boleznih, kašlja, pljučnih in vratnih boleznih ter odpravlja vse gliste, tudi vzdržuje konje debele, okrogle in iskrene. Krave dobé mnogo dobrega mleka. Zametek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zamotkov z rabilnim navodom samo 2 gl.

Cvet za konje.

Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretégu žil, otekanji kolen, kopitnih boleznih, otrpnenji v boku, v križi itd., otekanji nog, mehurjih na nogah, izvinjenji, tišanji od sedla in oprave, pri sušeti itd. kratka pri vseh vnanjih boleznih in hibah. Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gl., 5 stekl. z rabil. navodom vred samo 4 gl.

Svarilo! Naši izdelki so pristni, zanesljivi in zajamčeni. Če imajo ime Trnkóczy in našo varstveno znamko. Zoper ponarejanje istih se sodnijski postopa.

Vsa ta našeta zdravila se samo prava dobijo v lekarni Trnkóczy-ja v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s pošto razpošiljava.

Služba organista

se takoj oddá v Podzemlji na Belokranjskem. Oglasbe sprejema cerkveno predstojništvo, kjer se tudi izvedó pogoji in plača. (2-2)

ZA ZIMO!!!

Preč duhovščini, p. n. gg. zdravnikom, logarjem, tovarniškim uradnikom, oskrbnikom in vsakateremu

v varstvo zoper prehlajenje

najbolje priporočeno:

1 trikot-flanelen telovnik in 1 take spodnje hlače skupaj gl. 2.75

isto za gospe " 3.-

otroška spodnja obleka " 1 do 1.50.

Naročbe posreduje I. avstrijska trgovska naznauovalnica v Braun. (30-9)

(I. oester. Handels-Auskunfts-Bureau Brünn.)

Za manufakturne trgovce in zasebnike.

Izvrstne češke tkanine

znane tvrde

Vilj. Markl, Wamberg (Češko).

Struks (bombažno blago) za moške obleke, najlepši obrabi.

Berhant, v vseh barvah, dobre vrste.

Kanafasso (posteljno blago), razne vrste, najje, bi

uzorci, dobre vrste.

Oxford za srajce in ženska krila, lepi uzorci, dobre vrste.

Grizett za ženske in otroške obleke, izvrstno in trpežno

blago. (10-12)

Uzorci gratis in franko. — Pošilja se proti povzetju.

Spominjajte se ljubljanske dijaške in ljudske kuhinje pri igri in stavah, pri slovesnostih, oporokah in nepričakovanih dobitkih.

„AVSTRIJA“

vzajemno zavarovalno društvo na človeško življenje (ustanovljena l. 1860.)

Ravnateljstvo: na Dunaji, I., Schottenring št. 8, v lastni hiši.

Zavaruje na človeško življenje v vseh kombinacijah po najnižjih tarifah.

Take kombinacije so:

1. Zavarovana svota izplača se po smrti zavarovančevi, kadarkoli se ta pripeti. Za vojake tudi, ko bi v vojski padli.

2. Zavarovana svota izplača se po smrti zavarovančevi, ali pa popred njemu samemu, kadar doseže določeno starost.

3. Zavarovana svota izplača se po smrti prvo umrlega na preživečega. — (Nasprotno zavarovanje med zakonskimi.)

4. Zavarovana svota izplača se, kadar zavarovaneec določeno starost doseže, njemu samemu, po njegovi smrti pa še enkrat njegovim dedičem.

5. Zavarovana svota izplača se dedičem zavarovaneca, ako pred 60. letom umrje, ako pa doživi 60. leto, izplačuje

se mu do smrti vsako leto 10% zavarovane svote kot letno pokojnino, njegovim dedičem pa še ostalo svoto, ako je zavarovaneec popred umrl, predno je celo zavarovano svoto kot l-tno pokojnino prejel.

6. Zavarovana svota izplača se otroku, kadar določeno starost doseže, ako bi pa otrok popred umrl, povrne se vplačana premija z 5% obrestnimi obresti.

7. Zavarovana svota izplača se otroku za doto, kadar določeno starost doseže, ne da bi bil še kdo zavezan premijo plačevati, ako bi plačnik premije popred umrl. Vplačane premije povrnejo se, ako otrok pred določeno starostjo umrje.

8. Razun navedenih kombinacij sprejema „Avstrija“ še zavarovanje pokojnin in rent.

L. 1888. izplačala je „Avstrija“ gl. 376.234.14

Za svojega obstanka (l. 1860.) pa je izplačala „ 6.660.000

Društvene rezerve znašajo koncem l. 1888. „ 2.587.984.51

Društveno premoženje koncem l. 1888. „ 2.633.242.38

Ponudbe za zavarovanja sprejema, pojasnila, pregleda in tarife brezplačno daje

Nadzorništvo „AVSTRIJE“ v Ljubljani:

Ignacij Valentinčič.

(3-3)

Pisarna: Sv. Petra cesta št. 73 (nova).

Andr. Druškovič

trgovina z železnino na mestnem trgu 10,

priporoča po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, štor e za štokadoranje, samokolnice, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi

lepo in močno narejena

štedilna ognjišča

in njih posamezne dele.

Vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železofiti gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo:

(47)

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna, železne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

Tudi se dobiva zmirom sveži dovski mavec (Lengenfelder Gyps) za gnojenje polja.

